

Rubén Darión runot suomalaisnuoren näkökulmasta

Anna Jyrämä

Helsinki, marraskuu 2016

Rubén Darío

(1867-1916)

Rubén Darío oikealta nimeltään Félix Rubén García Sarmiento syntyi vuonna 1867 ja kuoli vuonna 1916 Nicaraguassa. Hänet kasvattivat hänen isovanhempansa.

Rubén Darío on kirjoittanut mm. kirjat "Abrojos", "Azul", "Los raros" ja "Prosas profanas y otros poemas". Häntä pidetään myös modernismin isänä espanjankielisessä kirjallisuudessa. Rubén toimi diplomaattina ja kirjeenvaihtajana Euroopan maissa. Hän matkusteli myös laajasti Etelä-Amerikassa.

Sonatina (Sonatina)

Prinsessa itkee, miksi hän on onneton?
Huokaukset karkaavat kauniilta huuliltaan.
Hän on kadottanut naurun, kadottanut ilon.
Prinsessa istuu kalpeana tuolillaan käärittynä kultaan,
ääneton on piano kallisarvoinen,
vierellään maljakko, kukka ainokainen.

Puutarhasta kuuluu ääni riikinkukkojen.
Emännän puhe kaikuu halleissa suurissa,
hölmö punaisessa puvussa kalliissa.
Prinsessa ei kuule, ei huomaa,
hän nostaa katseensa auringonnousuun keskellä pilvien.
Sudenkorento löytää tiensä unelmaan.

Onko se unelma Kiinasta vai unelma hallitsijasta,
joka hänelle lahjoitti vaununsa kauniit,
vain nähdäkseen hänen silmiensä täyttyvän ilosta.
Vai kuninkaasta ruusujen saaren kaukaisen,
joka antoi timantit kalliit.
Vai omahyväisestä omistajasta helmien?

Voi! Prinsessa toivoo, jos saisi olla ruusunterälehti kaunoinen.
Tai perhonen lentääkseen ja kukkiin laskeutuakseen,
vain lentääkseen taivaalla, pilviin kadotakseen.
Tai auringon säde keltainen,
voisi tervehtiä kukkia kevään,
tai lentää mukana tuulen yli meren myrskyävän.

En halua palatsia, en rukkia hopeista,
en haukkaa lumottua, joka punaisena loistaa.
En joutsenia järvestä kaukaisesta.
Ja puutarha suree prinsessaa,
lootukset suihkulähteen daaliat vierellään surien,
jasmiinit ja ruusut säälien prinsessaa unien.

Prinsessa parka, vanki sinisten silmien,
Vanki rikkauksien ja pelkojen.
Vankilana palatsi marmorista,
vartijanaan monet palvelijat.

Ja portilla lohikäärme painajaisista,
ympärillä muurit korkeat.

Voi, anna minun lentää pois!
Hylätä marmori vankilani ja kultaiset kahleeni.
Anna minun nähdä toiveeni kallis.
Anna minun nähdä maa jossa elää prinssini.
Oi huhtikuun taika näytä hänet.
Näytä hänet taika, joka tunnet toiveet.

Hiljaa prinsessa, Haltijatar kuiskaa,
Miekka vyöllään ja haukka käsivarrellaan saapuu ratsastaja.
Hän sinua jumaloi, hän pian luoksesi ratsastaa,
lähellä jo on kuoleman voittaja.
Ritari rohkea ja uljas tuo tervehdyksen illalla,
Ja silloin sytyttää huulesi rakkauden suudelmalla.

Margarita Debaylille (A Margarita Debayle)

Margarita, meri on niin lumoava,
ja tuuli hentoinen
kuljettaa appelsiininkukkaa.
Se minut yllättäen hurmaa
Lintusen laulu suloinen,
persoonasi huokuu.
Margarita, sinulle saan kai kertoa
pienen tarinan.

Kerran oli kuningas, viisas ja vahva
jolla oli palatsi timanteista,
Ja kauppa ajasta,
sekä lauma elefanteja.

Kioski malakiittinen,
ja hopeinen viitta.
Sekä prinsessa hellä, lumoava,
kuten sinä, Margarita.

Eräänä iltana prinsessa
näki tähden taivaalla.
Prinsessa oli vallaton,
ja halusi tähden omakseen

Prinsessa halusi tähden,
koristellakseen sen
lehdillä ja kukilla,
sekä helmillä ja sulilla.

Prinsessat suloiset,
sinun kaltaisesi,
leikkaavat liljoja ja ruusuja,
leikkaavat taivaan kappaleita.

Niin prinsessa lensi
korkealla taivaalla, yllä meren.
Leikatakseen tähden valkoisen
josta oli haaveillut.
Ja vain hän lensi ylöspäin,

kuuhun ja sen yli.
Kuinka ilkeää onkaan lentää niin ylös,
ilman lupaa isän.

Hän lensi myös
läpi Herramme puutarhojen,
jossa kaikki oli kietoutunut
usvaan tarunomaiseen.

Aamulla kuningas kysyi, ”Missä olet ollut?
Olen sinua etsinyt ja en löytänyt.
Mikä on tuo hehku,
joka sinusta loistaa?”

Prinsessa ei vastannut,
lopulta kertoi totuuden,
”Lähdin hakemaan tähteäni
Sinisestä äärettömydestä”

”Enkö ole sinua kieltänyt
taivaalta varastamaan.
Olet liian vallaton,
nyt Herramme on vihoissaan”

”Isä, en aikonut Herraamme suututtaa.
En tiedä, mikä minuun meni.
Tuulen mukana aaltojen yli
lähdin tähteä hakemaan”

Isä sanoi vihoissaan,
”On vain yksi ratkaisu.
Lennä yli taivaan
varastamaasi palauttamaan”

Prinsessa katsoi suruissan
hehkuva kukkaansa.
Keskelle surun ilmestyi
Vapahtajamme Jeesus Kristus.

Hän sanoi,
” Taivaan ruusut kuuluvat kaikille lapsille,
jotka minusta unelmoivat

ja uskollaan he ruusut ansaitsevat.

Kuningas vieressä hymyili
hopeisessa viitassaan
ja lauman elefanttejaan
mereen kuljetti.

Prinsessa lapsi sai olla
tähti mukanaan.
Koristeltu oli tähti
höyhenillä ja helmillä.

Margarita, kaunis on meri
ja tuuli tuo tuoksun appelsiininkukan.
Kuin parfyymisi.
Se sinusta muistuttaa.

Kaukana minä olen,
mutta muista tyttö rakas
päivää, jolloin ystäväsi
kertoi sinulle tarinan.

Kuolevaisuus (Lo fatal)

Onnellinen on puu, se ei mitään huomaa,
ja iloisempi on kivi, se tunne ei.
Ei ole tuskaa suurempaa kuin eläminen,
ei taakka suurempaa.

Oleminen ja tietämättömyys ja suunnan puuttuminen,
ja menneisyyden muistot ja tulevaisuuden kauhut.
Ja huomisen varma kuolema,
ja kärsimys elämän ja pimeyden läpi,

ja läpi sen mitä emme tunne ja emme käsitä.
Ja liha, joka houkuttaa meitä kiusauksiin.
Ja epätietoisuus, minne olemme menossa
Tai mistä saavuimme!

Etsin hahmoa... (Yo persigo una forma...)

Etsin hahmoa, jota en osaa kuvailla.
Ajatuksen haituvaa, joka ruusuksi kasvaa.
Suudelma huulillani ilmoittaa
syleilystä Venuksen.

Vihreitä palmuja koristaa pitsi valkoinen.
Tähdet ovat minulle osoittaneet jumalattaren,
ja sielussani valo leviää, loistaa,
kuten kuun silta hyväilee järven pintaa.

En löydä mitään sanan kulkiessa,
huilun äänessä leijuvassa,
unen rajamailla, liukumassa ikuisuuteen.

Ja alla prinsessani ikkunan
suihkulähde pulppuilee hiljaisuuteen,
ja valkoinen joutsen minua ihmettelee.

Melankolia (Melancolía)

Dominigo Bolivarille

Sinä, jolla on valo, anna minulle omani.
Olen sokeutunut. Hapuilen pimeässä.
Olen myrskyjen alla jumissa,
sokeutuneena unelmista, harmonioista hulluna.

Unelmointi on kiroukseni. Runous
on rautainen pakkopaita piikkeineen,
johon kiedon sieluni. Piikeiltä verisiltä
pisaroi melankoliaa.

Ja näin kuljen maailmassa, sokeana ja hulluna.
Joskus tuntuu, että tie ei lopu,
Ja joskus että se olisi lyhyt.

Ja tässä epäröinnissä inspiraation ja tuskan välissä
kuljetan taakkoja, joita jaksan tuskin kantaa.
Etkö kuule melankoliani pisaroiden putoavan?

Jatka matkaa ja unohda (Pasa y olvida)

Unelmointi on kiroukseni

Pyhiinvaeltaja, joka etsit turhaan
tietä parempaa kuin omasi.
Haluatko minun antavan käteni
jos kohtalomme ovat samankaltaiset?

Et saavu koskaan päämäärääsi.
Kannat kuolemaa mukanasasi lailla madon,
joka syö sinusta kaiken inhimillisen,
kaiken mikä on inhimillistä ja ihanaa.

Kävelle rauhallisesti, matkustaja.
Olet vielä kaukana
maasta, josta unelmoit...

... Mutta unelmointi on kirous. Jatka matkaa ja unohda.
Mutta jos vaadit unelmoida,
ruokit vain elämäsi polttavia liekkejä.

Surullinen, hyvin surullisesti (Triste, muy tristemente)

Eräänä päivänä olin surullinen, hyvin surullisesti
katsoin veden suihkulähteestä tippuvan.
Yö oli hopeinen ja kaunis. Yö
Itki. Yö huokasi. Yö

Nyyhkytti. Ja herkkä ametisti hämärän
himmeni kyyneleestä salaperäisen taiteilijan.

Ja taitelija olin minä, salaperäinen ja itkevä,
sieluani virtaan suihkulähteen hämmentämässä

Syksyllä (De Otoño)

Tiedän niitä olevan, jotka kysyvät: Miksi hän ei
laula samoja harmonioita luonnon?
Mutta eivät he näe työtä tuntien,
työtä minuutin ja ihmeitä vuosien.

Olen puu vanha, kasvaessani
tuuli minua hyväili sulosoinnuillaan.
Nyt aika ohi on hymyjen nuorien.
Nyt anna hurrikaanin lauluun minut pyörittää.

Kolme itämaan tietäjää (Los tres reyes magos)

-Olen Kaspar. Suitsukkeen tuon.
Kerron rakkaus on loppumaton,
elämä on puhdas ja kaunis.
Jumala olemassa on.
Viisas olen ansiosta tähden valon.

-Olen Melchior. Ja tuon mirhaani taivaallista.
Jumala on valomme.
Valkoisimmat kukat ovat tuhkastaan syntyneet
ja ilon kukista suru pian syrjäyttää.

-Olen Balthasar. Lahjanani tuon kultaa.
Olen kertomaan tullut olemassa olosta Jumalan,
Hänen valossa loistaa kaikkialle,
valaisten myös tiaran Kuoleman.

-Balthasar, Melchior, Kaspar, hiljentykää
Rakkaus voittaa ja kutsuu teidät juhlaansa.
Valon keskeltä Kristus on noussut,
ja Elämän kruunua kantaen, tahtonsa toteuttaa.

Leda (Leda)

Joutsen varjossa lumea muistuttava,
nökkansa meripihainen on läpikuultava valonsäteissä viimeisissä.
Siivet valkoiset hehkussa
auringonlaskun ovat kirkkaat väreissä ruusun.

Ja sitten, yllä puhtaan sinisen järven,
hämärän kadotessa,
joutsen levittää siipensä sekä kaulansa
ojentaa ja kylpee auringossa.

Joutsen huuhdellessaan silkkisiä siipiään,
Lintu Olympoksen kantaen haavaa rakkauden.
Ja alttoviulun soidessa Leda
etsii huuliltaan nokkaansa.

Neito itkee alastomana.
Ja surun keskeltä
Yksinäinen palmun lehti suuri
kelluu rantaan
luokse Panin silmien säkenöivien.

Joutsen (El cisne)

Se tapahtui hetkessä jumalallisessa
ihmiskunnalle.

Joutsen lauloi vain kuollakseen,
kun kuolimme laulun
wagnerilaisen joutsenen.

Se kuului auringonnousun saapuessa
lintu lauloi uudelleen syntyäkseen.

Yllä meren myrskyjen

kuolimme laulun joutsenen lakkaamattomana, dominoivana kuin Thorin vasara tai kuin trupetit,
jotka soittavat miekasta Argantirin.

Joutsen lintu pyhä! Jos ennen

valkoinen ja puhdas Helena,
joka Ledan munasta sinisestä
armitettiin prinsessaksi kauneuden.

Mutta valkoisissa sivissäsi uusi runous

syntyy harmonioissa valon,
kuten uusi Helena,
joka ilmentää ihanteen.